

Sluttrapport

Norsk Vanns arbeidsgruppe for samordning av ledninger i grunnen

F.v. René Astad Dupont, Rune Berge, Randi Fagervik, Leiv Molven og Terje Rødberg.

Mandat og sammensetning

Bakgrunn:

Norsk Vanns sekretariat har siden 2007 arbeidet med utfordringer og løsninger for bedre samordning av ledninger i grunnen. Først i fellesskap med andre interesseorganisasjoner gjennom «grøftekameratene», og fra 2011 gjennom «Strategigruppe for ledninger i grunnen» der enkelte myndigheter og andre interesseorganisasjoner deltok i tillegg. Fra mars 2013 er samarbeidet videreført i form av «Samarbeidsforum for ledninger i grunnen» (SLG), som har visjonen «Orden på ledninger – et felles ansvar». Deltakerne i SLG er en rekke departementer, direktorater og bransjeorganisasjoner. SLG ledes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (tidl. Miljøverndepartementet) sammen med et arbeidsutvalg med representanter fra Geomatikkbedriftene, Vegdirektoratet og Norsk Vann.

Norsk Vann har forankret sitt arbeid med bedre samordning av ledninger i grunnen gjennom den tidligere faggruppe for ledningsnett og jus-nettverket samt kontakt med ulike kompetansepersoner blant Norsk Vanns medlemmer. Men gjennom SLG har arbeidet nå fått et større omfang og en raskere fremdrift, og styret i Norsk Vann besluttet i møte i november 2013 at det skal oppnevnes en egen arbeidsgruppe som kan være representative for Norsk Vanns medlemmer og være en ressursgruppe for Norsk Vanns arbeid innen SLG.

Mandat for arbeidsgruppen, vedtatt av Norsk Vanns styre 12.november 2013:

Arbeidsgruppen skal styrke Norsk Vanns og vannbransjens bidrag til utvikling av hensiktsmessig regelverk, standarder og samordningsrutiner for ledninger i grunnen, herunder:

- 1) Foreslå aktuelle temaer som bør behandles i «Samarbeidsforum for ledninger i grunnen» og bidra med synspunkter på temaer som allerede er på agendaen
- 2) Behandle forslag til regelverksendringer, prosjektforslag, standardforslag, veiledningsforslag etc. som kommer som følge av arbeidet i «Samarbeidsforum for ledninger i grunnen»
- 3) Foreslå evt. delutredninger som Norsk Vann bør gjennomføre som grunnlag for arbeidet i «Samarbeidsforum for ledninger i grunnen»
- 4) Bidra til økt informasjon om arbeidet som skjer på samordning av ledninger i grunnen, gjennom artikler i Bulletin og andre tidsskrifter, foredrag på arrangementer etc.
- 5) Påta seg ansvar og roller som måtte dukke opp innenfor temaet samordning av ledninger i grunnen og som er naturlig at gjøres av medlemmer i Norsk Vann fremfor sekretariatet i Norsk Vann

Deltakere i arbeidsgruppen, utnevnt av direktøren i Norsk Vann:

Leiv Molven, Stavanger kommune (leder)
Terje Rødberg, Oslo kommune, VAV
Rune Berge, Bærum kommune
René Astad Dupont, Godt Vann Drammensregionen (Glitrevannverket IKS)
Randi Fagervik, Rana kommune
Sekretærer fra Norsk Vann: Toril Hofshagen frem til 1. august 2014, deretter Einar Melheim.

Arbeidsgruppen har hatt 8 møter i perioden mars 2014 til januar 2016.

Samarbeidsforum for samordning av ledninger i grunnen (SLG)

Samarbeidsforum for ledninger i grunnen (SLG) ble etablert i 2013 som et forum for bransjeforeninger og myndigheter som er opptatt av samordning av ledninger og annen infrastruktur i grunnen. Forumet ledes av fagdirektør Magnar Danielsen i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Norsk Vann har sekretærfunksjonen. Forumet er en videreføring av tidligere samarbeid kalt «Strategigruppe for ledninger i grunnen» og «Grøftekameratene» som ble etablert i 2007. Forumet har i dag ca 30 medlemmer. Norsk Vann har deltatt i samarbeidet fra starten. Arbeidsgruppen har vært representert i forumet og bidratt til forankring av Norsk Vanns synspunkter i SLG. Referater fra møtene i SLG, samt presentasjoner som er lagt fram i møtene, er sendt ut til arbeidsgruppen. Nedenfor er kommentert de temaene som er drøftet i arbeidsgruppen hvor det er gitt innspill til SLG selv eller parallelle prosesser hvor SLG har vært involvert.

Norsk Standard om avstandskrav og kostnadsdeling

Etter initiativ fra SLG utgir Norsk Standard to nye Norske standarder som angår samordning av ledninger i grunnen. NS 3070-1 ble ferdigstilt sommeren 2015 og omhandler avstandskrav for ledninger i grunnen. Standarden anbefaler hvordan ledninger skal organiseres i soner i gater og veger (se skisse i Bulletin). NS 3070-2 kommer på høring mai 2016 og vil inneholde retningslinjer for kostnadsfordeling mellom ulike ledningseiere ved framføring av ledninger i grunnen. Standardene utarbeides av en komité med 17 representanter for ulike aktører og det er en møysommelig prosess å få til enighet om det endelige produktet. Norsk Vann har bidratt til finansiering av standarden sammen med 10 andre aktører. Vannbransjen har hatt to representanter i komiteen, Rune Berge og Terje Rødberg som også har vært medlem i Norsk Vanns arbeidsgruppe for samordning av ledninger i grunnen. Standardiseringsarbeidet har vært tema i alle møter i arbeidsgruppen. Dermed har arbeidsgruppen fått førstehånds informasjon om arbeidet i komiteen og påvirket prinsippene som ble lagt til grunn for avstandskrav og kostnadsfordeling. For mer informasjon vises til Norsk Vann Bulletin nr 3-2015, side 32 og 33.

Gravereglement for kommunene

Vegforum for byer og tettsteder (VBT) har gjennomført et krevende arbeid med å utarbeide en veileder for graving i kommunale veger. Veilederen beskriver samhandlingen mellom vegmyndigheten og ledningseierne for å oppnå en samfunnsmessig rasjonell, kostnadseffektiv og hensiktsmessig samordning av infrastruktur i kommunale veger. I prosessen er det fremkommet betydelige interessekonflikter mellom veieiere og kabeleiere. Veieierne er opptatt av å beholde veiens styrke, kvalitet og levetid mens kabeleierne ønsker å få lagt sine kabler uten «unødvendige» utgifter til stor overdekning og omfattende istandsetting av veiareal. Ved graving for vann og avløp gjøres vanligvis så store inngrep i veiarealet at veien uansett må bygges opp på nytt. Viktige elementer for vannbransjen er samordning mellom ledningseierne, at alle kabler og ledninger prosjekteres, innmåles med x, y og z-koordinater og dokumenteres samt at kummer kan plasseres i veiens overbygning. Et utkast ble høsten 2015 oversendt til Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet med anmodning om å avklare rettslig status for veilederen samt hjemler for bl.a. å kreve dekning av kommunens kostnader. Norsk Vann har vært representert både i arbeidsgruppen og et mindre arbeidsutvalg. Arbeidsgruppen for samordning av ledninger i grunnen har vært aktiv i prosessen og fått gjennomslag for prinsipper som er viktige for vannbransjen. For mer informasjon vises til Norsk Vanns Bulletin nr 4-2015, side 9.

Kartlegging av graveskader

En arbeidsgruppe oppnevnt av SLG har kartlagt omfanget av graveskader og anslått disse til 200 millioner kroner i året. Følgkostnader er ikke medregnet. Skader på vann- og avløpsnett er relativt små, men det oppstår hyppig skader på kabler i forbindelse med graving for VA. Derfor har arbeidsgruppen pekt på behovet for bedre samordning, prosjektering, innmåling og påvisning av kabler. For mer informasjon se Norsk Vann Bulletin nr 4-2015, side 23.

Pilotering av SOSI-ledning

Kartverket har hatt en arbeidsgruppe på dette tema i flere år. To av medlemmene i Norsk Vanns arbeidsgruppe, René Astad Dupont og Terje Rødberg, har deltatt i arbeidet som har vært rettet mot etablering av objekt-katalog, standardisering og produktspesifikasjoner. Det er gjennomført et forprosjekt og planlegges et pilotprosjekt i samarbeid med K-grav (koordinering av gravearbeider i offentlig grunn).

Geodataforskriften

Arbeidsgruppen for samordning av ledninger i grunnen har bidratt til Norsk Vanns høringsuttalelse til geodataforskriften. Norsk Vann poengterte at arbeidet med forskriften må ses i sammenheng med arbeidet med SOSI-standardisering og med kommende krav til geodata for ledninger i grunnen gjennom kart- og planforskriften.

Kartfestet informasjon og dataflyt

Arbeidsgruppen har i flere sammenhenger påpekt behovet for en «helkjedeløsning» fra prosjekteringsdata til registrering av ferdig produkt, dvs en effektiv flyt av data med god kvalitet. Arbeidsgruppen har foreslått et Norsk Vann - prosjekt med dette tema både for 2015 og 2016 uten å få gjennomslag. Styret i Norsk Vann har i november 2015 vedtatt å oppnevne en egen arbeidsgruppe for optimal dataflyt i vannbransjen. Den nye arbeidsgruppen skal kartlegge nåsituasjonen og komme med konkrete anbefalinger til dokumentasjonskrav og standardisering. Etter anbefaling fra arbeidsgruppen har Norsk Vann gitt økonomisk bidrag til arbeidet med «Forenkle og forbedre dokumentasjon og informasjonsflyt for vann og avløp». For mer informasjon se beskrivelse av prosjekt D-19 og Norsk Vann Bulletin nr 1-2015, side 25-27

Samfunnsøkonomi i nye krav til registrering og utveksling av informasjon om ledninger

På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet har Oslo Economics utført en samfunnsøkonomisk analyse av nye krav til registrering og utveksling av informasjon om ledninger i grunnen. Konklusjonen er at mer omfattende innmåling er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Arbeidsgruppen drøftet rapporten og kom med innspill til innholdet.

Stavanger 21. januar 2016

Norsk Vanns arbeidsgruppe for samordning av ledninger i grunnen

Leiv Molven

René Astad Dupont

Rune Berge

Randi Fagervik

Terje Rødberg

Einar Melheim

